

van de kleinere steden van Holland ter zitting verschenen. Gorinchem, Oudewater, Alkmaar, Hoorn, Enkhuizen, Medemblik, Edam en Monnickendam waren daar present. Zodra de troepen van Alva Rotterdam hadden verlaten koos ook deze kleine stad de kant van de Prins en sloot zich op 21 juli bij de opstandige steden aan¹).

Niet al deze 'kleine steden' kregen echter permanent zitting in de Staten naast de vier overgebleven 'grote steden'. Dit voorrecht werd alleen bij provisie (zolang de oorlog zou duren) toegekend aan Rotterdam en Gorinchem. Rotterdam heeft deze positie weten te handhaven en nog uitgebouwd. Ook toen Haarlem en Amsterdam het Spaanse kamp verlaten hadden om zich bij de vrije Staten te voegen bleef het als de zevende stad met dezelfde rechten als de anderen een stemhebbend lid, vanaf 1580 in positie gelijk aan de zes vanouds als grote beschouwde steden - dit in tegenstelling tot Gorinchem en de andere genoemde kleine steden. De snel toeneemende welvaart en de diplomatie van de Rotterdamse stadspensionaris Johan van Oldenbarnevelt hebben hieraan in sterke mate bijgedragen.

Het lag voor de hand dat bij het organiseren van de belastinginning rekening werd gehouden met de stemhebbende steden. De kwartieren met hun eigen particuliere ontvangers van de quoten waren in 1575 gegroepeerd rondom de steden die met de opstand meededen: Dordrecht met Zuid-Holland, Delft met Delfland en Schieland, Leiden met Rijnland, Gouda met het kwartier Schoonhoven en Brielle met het kwartier van Voorne²). Deze kwartieren waren gelegen in Holland ten zuiden van het IJ. Het Noorderkwartier, Holland ten noorden van het IJ, had een eigen ontvanger en weldra ook Amstelland en Gooiland, waar de invloed van de Staten groeiende was.

De particuliere ontvangers waren voor het innen van de gelden sterk afhankelijk van de medewerking van de stedelijke magistraten. Zo besloot de vroedschap van Rotterdam in mei 1576 voor alle burgers en inwoners een wekelijkse hoofdelijke omslag in te stellen om de lasten op te vangen en tot garantie van de door de burgers al voorheen 'uitgeleende penningen'. De vroedschappen die onlangs hadden toegezegd elk 100 gld op te brengen zouden uit de gecollecteerde gelden wekelijks 12 gld terug ontvangen³).

De stad Rotterdam, gelegen in Schieland, moest dus haar quo-